

بک زندگی برتر

بازنویس کتاب

حلیۃ المتقین

در آداب و سنت‌ها و اخلاق اسلامی

علامه محمد باقر مجلسی
بازنویس: حجت محمد آبادی

www.ketab.ir

سرشناسه: محمدآبادی، حجت، ۱۳۶۲
 عنوان و نام پدیدآور: سبک زندگی برتر؛ بازنویسی کتاب حلیۃ المتقین / بازنویس حجت محمدآبادی
 مشخصات نشر: مشهد: حجت محمدآبادی، ۱۳۹۵
 مشخصات ظاهری: ۲۸۶ ص؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س م
 شابک: ISBN: 978-600-04-6555-1 ۸۰۰۰۰ ریال
 وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا
 یادداشت: کتاب حاضر برگرفته و بازنویسی از کتاب «حلیۃ المتقین» تألیف علامه محمدباقر مجلسی است.
 یادداشت: کتابنامه
 موضوع: اخلاق شیعی
 موضوع: Shiite ethics
 موضوع: آداب معاشرت اسلامی
 موضوع: Islamic etiquette
 موضوع: راه و رسم زندگی (اسلام)
 موضوع: Conduct of life -- Religious aspects -- Islam
 مناسبه: ۵۰۰
 رده‌بندی کتکده: ۱۳۹۵ س ۳۳۲۳ / ۸ / BP ۲۴۷
 رده‌بندی: ۴۹۷ / ۴۱
 شماره کتابشناسی ملی: ۱۰۷۰

سبک زندگی برتر؛ بازنویسی کتاب حلیۃ المتقین

مؤلف: علامه محمدباقر مجلسی
 بازنویس: حجت محمدآبادی
 ناشر: مؤلف
 نوبت چاپ: دوم (اول ناشر)، زمستان ۱۳۹۵
 شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
 قیمت: ۸ هزار تومان (شومیز)
 ۱۰ هزار تومان (جلد سخت)

مرکز پخش:

مشهد، چهارراه شهدا، پشت باغ نادری، پاساژ گنجینه کتاب، انتشارات قلم‌آذین رضا (اصغری)

تلفن: ۳۲۲۳۸۲۹۴ و ۳۲۲۵۵۳۹۰، همراه: ۰۹۱۵۱۲۰۱۹۶۲

پیشگفتار..... ۱۹

مقدمه مرحوم علامه..... ۲۳

باب اول: آداب پوشیدن لباس و کفش..... ۲۵

فصل اول: فضیلت زینت کردن..... ۲۷

فصل دوم: لباس حریر و انگشتر طلا..... ۲۸

فصل سوم: پوشیدن پنبه و کتان و پشم..... ۲۹

فصل چهارم: رنگ لباس..... ۲۹

فصل پنجم: پوشیدن لباس بلند..... ۳۰

فصل ششم: لباس مخصوص زنان یا کافران..... ۳۰

فصل هفتم: لباس پوشیدن..... ۳۱

فصل هشتم: زیرشلوار..... ۳۱

فصل نهم: لباس نو..... ۳۲

فصل دهم: سایر آداب لباس..... ۳۲

فصل یازدهم: رنگ و کیفیت کفش..... ۳۴

فصل دوازدهم: آداب پوشیدن کفش..... ۳۵

باب دوم: انگشتر، زیور، سرمه، خضاب و آینه..... ۳۷

فصل اول: آداب انگشتر..... ۳۹

فصل دوم: جنس انگشتر..... ۳۹

فصل سوم: فضیلت عقیق..... ۴۰

۸ سبک زندگی برتر یا حلیه المتقین

فصل چهارم: یاقوت و زمرد و زبرجد ۴۱

فصل پنجم: فیروزه و جَزَع یمانی ۴۱

فصل ششم: حدید چینی و دُر نجف ۴۲

فصل هفتم: نقش نگین انگشتر ۴۳

فصل هشتم: زیور طلا و نقره ۴۴

فصل نهم: سبک کشیدن ۴۵

فصل دهم: نگاه به آب ۴۶

فصل یازدهم: رنگ کردن و آرایش ۴۷

فصل دوازدهم: روش خصاب و رنگ کردن ۴۷

باب سوم: آداب خوردن و آشامیدن ۴۹

فصل اول: ظرف آب و غذا ۵۱

فصل دوم: میانه روی در خوردن ۵۱

فصل سوم: زمان و آداب غذا خوردن ۵۳

فصل چهارم: سایر آداب غذا خوردن ۵۵

فصل پنجم: دعای هنگام غذا خوردن ۵۶

فصل ششم: آداب پس از غذا خوردن ۵۷

فصل هفتم: نان، گوشت، شیر و برخی خوراکی ها ۵۸

فصل هشتم: حبوبات و میوه ها و سبزی ها ۶۰

فصل نهم: فضیلت و آداب میهمانی ۶۳

فصل دهم: فضیلت و آداب خلال ۶۵

فصل یازدهم: فضیلت انواع آب ۶۵

فصل دوازدهم: آداب نوشیدن آب ۶۶

باب چهارم: ازدواج و همسر داری و تربیت فرزند ۶۹

فصل اول: فضیلت ازدواج و نهی از رهبانیت ۷۱

فضیلت ازدواج ۷۱

موانع ازدواج ۷۲

فصل دوم: انگیزه‌ها و ویژگی‌ها ۷۳

ارزش زن ۷۳

کرزاران خدا ۷۳

انگیزه ازدواج ۷۳

ویژگی‌های همسر ۷۴

فصل سوم: خواستگاری و ازدواج ۷۶

خواستگاری و عقد ۷۶

آداب ولیمه دادن ۷۷

فصل چهارم: آداب زفاف و آمیزش ۷۸

پیش از آمیزش ۷۸

هنگام آمیزش ۸۰

پس از آمیزش ۸۱

فصل پنجم: نماز و دعا در شب زفاف ۸۲

فصل ششم: حقوق زن و شوهر بر یکدیگر ۸۴

فصل هفتم: درخواست فرزند و فضیلت آن ۸۷

فضیلت فرزند ۸۷

درخواست فرزند ۸۸

۱۰ سبک زندگی برتریا حلیه المتقین

فصل هشتم: بارداری و ولادت ۹۰

۹۰ دوران بارداری

۹۱ ولادت فرزند

فصل نهم: عقیقه و تراشیدن سر ۹۲

۹۲ فواید عقیقه

۹۲ سن حیوان عقیقه

۹۳ بایدها و نبایدها

۹۳ دعای عقیقه

۹۴ سیدن روی نوزاد

فصل دهم: ختنه کردن ۹۴

فصل یازدهم: شیردادن و تربیت رزندان ۹۵

۹۵ کیفیت و مقدار شیردادن

۹۶ نام گذاری فرزند

۹۷ دوران ادب آموزی

۹۷ تربیت جنسی و جسمی

۹۸ تربیت روح و روان

۹۹ تربیت دینی

۱۰۰ تربیت بهداشتی

فصل دوازدهم: احترام و حقوق پدر و مادر ۱۰۱

۱۰۳ حقوق والدین

باب پنجم: آداب مربوط به دندان و مو و ناخن ۱۰۵

فصل اول: فضیلت و آداب مسواک زدن ۱۰۷

۱۰۷ اهمیت مسواک

۱۰۸ مسواک هنگام وضو و نماز

۱۰۸ فواید مسواک زدن

۱۰۹	مقدار مسواک زدن
۱۰۹	آداب مسواک: باید‌ها و نبایدها
۱۱۰	خلال کردن
۱۱۱	آداب خلال کردن
۱۱۱	حکمت چگونگی دندان‌ها
۱۱۲	فصل دوم: فضیلت و آداب تراشیدن سر
۱۱۲	فصل سوم: آداب نگاه داشتن موی سر
۱۱۳	فصل چهارم: کوتاه کردن موی روی لب
۱۱۴	فصل پنجم: بلند گذاشتن موی صورت
۱۱۵	فصل ششم: موی سفید
۱۱۵	فصل هفتم: کند کردن موی بینی و بازی با ریش
۱۱۶	فصل هشتم: فضیلت کوتاه کردن ناخن
۱۱۷	فصل نهم: آداب و رهن ناخن گرفتن
۱۱۷	روش ناخن گرفتن
۱۱۷	زمان ناخن گرفتن
۱۱۹	فصل دهم: دفن کردن مو و ناخن
۱۱۹	فصل یازدهم: شانه کردن موی سر و صورت
۱۲۰	فصل دوازدهم: آداب شانه زدن
۱۲۳	باب ششم: بوییدن گل و عطر و روغن مالیدن
۱۲۵	فصل اول: پیدایش عطرها در زمین
۱۲۵	فصل دوم: بوی خوش و آداب آن
۱۲۵	فواید عطر

زمان عطرزدن ۱۲۶

مقدار عطرزدن ۱۲۶

زنان و بوی خوش ۱۲۶

فصل سوم: قبول نکردن بوی خوش ۱۲۷

فصل چهارم: مشک و عنبر و زعفران ۱۲۷

فصل پنجم: غاليه ۱۲۸

فصل ششم: روغن های بدن ۱۲۸

فصل هفتم: خواص روغن بنفشه ۱۲۹

فصل هشتم: خواص روغن گل و زنبق ۱۳۰

فصل نهم: خواص ساير روغن ها ۱۳۱

فصل دهم: فضيلت بخور ۱۳۲

فصل يازدهم: گلاب و برخی گل ها ۱۳۲

فصل دوازدهم: آداب بوييدن گل ۱۳۳

باب هفتم: آداب حمام رفتن ۱۳۵

فصل اول: فضيلت حمام ۱۳۷

فصل دوم: آداب حمام رفتن ۱۳۷

فصل سوم: بايدها و نبايدهاى حمام ۱۳۸

فصل چهارم: دفع بوی بد و شستن بدن ۱۳۹

فصل پنجم: شستن سر با سدر و خطمی ۱۴۰

فصل ششم: فضيلت داروی حمام ۱۴۱

فصل هفتم: کوتاه کردن موی زیر بغل ۱۴۲

فصل هشتم: مقدار استفاده از داروی حمام ۱۴۲

فصل نهم: دعای وقت نوره زدن ۱۴۳

فصل دهم: زمان استفاده از نوره ۱۴۴

فصل یازدهم: مالیدن حنا و آرد بعد از نوره ۱۴۵

فصل دوازدهم: غسل جمعه و سایر غسل ها ۱۴۵

..... ۱۴۶ غسل جمعه

..... ۱۴۶ زمان غسل جمعه

..... ۱۴۷ برخی غسل های مستحب

فصل هجدهم: خواب و بیداری و دستشویی رفتن ۱۴۹

فصل نوزدهم: وقت خواب ۱۵۱

..... ۱۵۱ مکان های مناسب

..... ۱۵۲ خواب قیصر

فصل دوم: وضو و پیش از خواب ۱۵۲

فصل سوم: مکان خواب و آداب پیش از خواب ۱۵۳

فصل چهارم: سایر آداب خوابیدن ۱۵۴

فصل پنجم: دعا پیش از خواب و پس از بیداری ۱۵۵

فصل ششم: خواب های پریشان و جُنُب شدن ۱۵۷

فصل هفتم: دعا برای بیدار شدن ۱۵۸

فصل هشتم: خواب دیدن افراد و آداب بیدار شدن ۱۵۹

فصل نهم: خواب راست و دروغ و تعبیر خواب ۱۶۰

فصل دهم: بیدار بودن و زیاد خوابیدن ۱۶۲

فصل یازدهم: آداب دستشویی رفتن ۱۶۴

آداب ورود و خروج ۱۶۴

استبراء ۱۶۴

استنجاء ۱۶۵

فصل دوازدهم: حالت و مکان دستشویی ۱۶۵

با نهم: درمان برخی بیماری‌ها ۱۶۷

فصل اول: بر ریه‌ری ۱۶۹

فصل دوم: فیلِت آداب حجامت ۱۷۰

انواع حجامت ۱۷۱

زمان حجامت ۱۷۱

دعا هنگام حجامت ۱۷۲

پیش از حجامت ۱۷۳

پس از حجامت ۱۷۳

فصل سوم: انواع درمان ۱۷۴

فصل چهارم: معالجه انواع تب ۱۷۶

فصل پنجم: دعاها و دواهای درمانی ۱۷۸

دعا درمانی ۱۷۸

دوا درمانی ۱۷۸

فصل ششم: سردرد، صرع، زکام و تصرف جن ۱۸۱

فصل هفتم: درد چشم و گوش و دندان ۱۸۲

فصل هشتم: ورم و پیسی ۱۸۳

فصل نهم: امراض معده و نفَس تنگی ۱۸۴

فصل دهم: امراض مثانه و بواسیر و بلغم ۱۸۵

فصل یازدهم: برخی تعویذات و ادعیه حل مشکلات ۱۸۶

۱۸۶ بطلان سحر

۱۸۶ چشم زخم

۱۸۷ کنترل خشم

۱۸۸ برطرف شدن قرض و فقر

۱۸۹ پیدا کردن گمشده

فصل دوازدهم: تربت شریف امام حسین علیه السلام ۱۹۰

باب دهم: معاشرت با مردم، حقوق و اصناف ایشان ۱۹۳

فصل اول: حقوق ارحام ۱۹۵

فصل دوم: حقوق همسایگان و یتیمان ۱۹۶

فصل سوم: حقوق درستان ۱۹۷

فصل چهارم: حقوق مدرّس دینی ۱۹۸

فصل پنجم: برآوردن نیاز مؤمنان ۱۹۹

فصل ششم: دیدار مؤمنان و عیادت بیماران ۲۰۰

فصل هفتم: کمک و هدیه دادن به مؤمنان ۲۰۱

فصل هشتم: حقوق فقیران و ضعیفان ۲۰۲

فصل نهم: غیبت و تهمت و سخن چینی ۲۰۴

فصل دهم: معاشرت با ظالمان و ثروتمندان ۲۰۵

فصل یازدهم: معاشرت با کافران و مخالفان ۲۰۷

۲۰۷ وجوب تقیه

فصل دوازدهم: حقوق مردگان برزندگان ۲۰۸

باب يازدهم: سلام، مصافحه، عطسه و آداب مجالس ۲۱۳

فصل اول: فضيلت و آداب سلام کردن ۲۱۵

فصل دوم: دست دادن و روبوسی ۲۱۶

فصل سوم: آداب نشستن در مجلس ۲۱۷

فصل چهارم: آداب ميزبان و ميهمان ۲۱۸

فصل پنجم: مجلس و همنشين خوب و بد ۲۱۹

فصل ششم: آداب عطسه ۲۲۱

فصل هفتم: بوخ، خنده، درگوشی و رازداري ۲۲۳

فصل هشتم: ساير آداب ۲۲۴

فصل نهم: ياد خدا در مجالس ۲۲۵

فصل دهم: ياد ائمه و ذکر احاديث ۲۲۶

فصل يازدهم: آداب مشورت کردن ۲۲۸

فصل دوازدهم: آداب نامه نوشتن ۲۲۹

باب دوازدهم: آداب مربوط به خانه ۲۳۱

فصل اول: بزرگ بودن خانه ۲۳۱

فصل دوم: آداب خانه سازي ۲۳۳

فصل سوم: نقاشی و کشيدن تصوير ۲۳۴

فصل چهارم: آداب فرش خانه ۲۳۵

فصل پنجم: آداب عبادت در خانه ۲۳۶

فصل ششم: کبوتر، خروس، پرندگان و حشرات ۲۳۷

فصل هفتم: نگهداری گوسفند و بز ۲۴۰

فصل هشتم: شکار و کشتن حیوانات ۲۴۱

فصل نهم: نگهداری سگ در خانه ۲۴۱

فصل دهم: روشن کردن چراغ و خرید خانه ۲۴۲

فصل یازدهم: سایر آداب خانه ۲۴۳

فصل دوازدهم: داخل شدن و خارج شدن از منزل ۲۴۴

باب سیزدهم: نگهداری حیوانات و تجارت و زراعت ۲۴۷

فصل اول: مردک سواری ۲۴۹

فصل دوم: حق چهار ایان ۲۴۹

فصل سوم: زین و حجام ۲۵۰

فصل چهارم: ادعیه و آداب سواری ۲۵۱

فصل پنجم: آداب پیاده روی ۲۵۱

فصل ششم: نگهداری گوسفند و گاو و شتر ۲۵۲

فصل هفتم: خرید و نگهداری حیوانات ۲۵۳

فصل هشتم: برخی احوالات حیوانات ۲۵۴

فصل نهم: فضیلت تجارت ۲۵۵

فصل دهم: آداب تجارت ۲۵۶

فصل یازدهم: فضیلت زراعت و درخت کاری ۲۵۸

فصل دوازدهم: آداب زراعت و درخت کاری ۲۵۹

باب چهاردهم: آداب مسافرت و رفت و آمد ۲۶۱

فصل اول: اهمیت سفر و ایام خوب و بد ۲۶۳

..... ۲۶۲ اوقات خوب برای مسافرت

..... ۲۶۲ اوقات بد برای مسافرت

فصل دوم: از بین بردن نحوست با صدقه و دعا ۲۶۴

فصل سوم: غسل و نماز و دعا ۲۶۵

فصل چهارم: وسایل همراه مسافر ۲۶۸

فصل پنجم: زاد و توشه سفر ۲۶۸

..... ۲۶۹ آداب زیارت امام حسین علیه السلام

فصل ششم: اهمیت علم و سفر و آداب معاشرت ۲۷۰

فصل هفتم: سایر آداب سفر ۲۷۱

فصل هشتم: آداب راه رهن و نشستن ۲۷۲

فصل نهم: دعا های بین راه برای یمنی ۲۷۳

فصل دهم: آداب سفرهای دریایی ۲۷۵

فصل یازدهم: بدرقه و استقبال مسافر ۲۷۶

فصل دوازدهم: اسب سواری و تیراندازی ۲۷۷

..... ۲۷۷ فضیلت جهاد فی سبیل الله

منابع: ۲۷۸

بیشگفتار

حضرت رضا علیه السلام در رساله ذهبیه بعد از بیان صدها ادب از آداب اسلامی در زمینه های بهداشت، خوردن، آشامیدن، انواع دردها، اقسام درمان ها، حالات بدن، روابط جنسی، آب ها، فصل ها، مزاج ها و ... می فرمایند: یک وقت هایی با خودت فکر نکن که من مدت ها است فلان کار را انجام می دهم، فلان غذا را می خورم و فلان مایعات می نوشم، اما تابه حال هیچ آسیبی به من نرسیده است! اگر دزد را هم در همان دزدی او را گرفتند و تنبیه کنند، به دزدی های بزرگ تر مبتلا نمی شود، لکن وقتی خود را آزاد بمانی و سومرتبه و سه مرتبه دزدی اش را تکرار می کند و دست به سرقت های بزرگ می زند، آنجا است که هنگام دستگیر شدن دستش را می بُرنند و مژه تلخ کارهای خلاف خود را می چشند.^۱

حضرت در این کلمات نورانی به این نکته مهم اشاره می فرمایند که: رعایت نکردن اخلاق اسلامی و آداب بهتر زیستن، اندک اندک و در مرور زمان اثر خودش را بر روی انسان می گذارد، در آن زمانی که راهی برای بازگشت نیست.

آری؛ اگر تفاوت رعایت کردن و رعایت نکردن، در چند سال عمر میسر بود، شاید چندان اهمیتی نداشت؛ اما وقتی انسان با افرادی مواجه می شود که در همین

جامعه اسلامی زندگی می‌کنند و ثروت‌های هنگفتی ذخیره کرده‌اند اما بدن‌هایشان فرسوده و توان لذت بردن از نعمت‌های اطرافشان را ندارند! کسانی که عمری تلاش کرده‌اند تا فرزندانشان را غرق در شادی و آسایش قرار دهند، اما بر روی رشد معنوی ایشان سرمایه‌گذاری و تلاش نکرده، و از این رو دل‌هایشان مالا مال غم و اندوه شد و در اوج نیاز به عواطف فرزندی، جز بی‌اعتنایی چیزی نصیبشان نمی‌شود! با دیدن اینگونه اشخاص، انسان شگفت زده می‌شود.

آیا اینها بیجهت نیست اسلامی است؟ این پدران و مادران عزیز که هم‌اکنون با کوله‌باری از سرقت و افسوس کنجی را برای آرامش آخر عمر گزیده‌اند، هیچ‌گاه گمان نمی‌کردند در سوزهای اطالی آنها روزی تبدیل به سوز دلشان گردد.

اینجا است که هر شخص همیشه، نیاز به قدم برداشتن در زمینه رعایت آداب زندگی بهتر را لمس می‌کند؛ چرا که رعایت آداب اخلاق اسلامی است که می‌تواند سعادت دنیا و آخرت انسان را تضمین نماید.

شاید کتاب حلیه المتقین، بهترین و جامع‌ترین منبع فارسی در زمینه آموزش آداب اسلامی باشد، که علامه بزرگوار، محمدباقر مجلسی (متوفای ۱۱۱۱ق) در حدود سیصد سال پیش، زحمت گردآوری آن را متحمل شده و متأسفانه به مرور زمان، سبک نوشتار تغییر کرد و قدمت قلم ایشان باعث گریز بسیاری از شفتگان آداب دینی از این کتاب ارزنده شد. لذا بر خود لازم دانستم که متن آن را بازنگری کنم تا شاید قدمی در مسیر احیای مجدد این اثر پربار برداشته باشم.

به جهت حفظ امانت، تذکر این نکته لازم است که: گرچه در این کتاب، تعداد و ترتیب باب‌ها و فصل‌ها رعایت شده، ولی تمام عبارات مرحوم علامه تغییر کرده و به عبارات فارسی روان امروزی تبدیل شده است.

الفاظ نامأنوس (مانند: معوذتین، خوان، رُهبانیت، میل، ذراع، صاع و...) به معادل آن تبدیل شده و اصطلاحاتی که نیازمند توضیح بوده‌اند، در پاورقی توضیح داده شده است.

برای آسان شدن دسترسی به مطالب، از دسته‌بندی درون فصلی استفاده شده. این کار موجب تغییر در ترتیب چینش روایات هر فصل گردیده است.

روایاتی که دارای تکرار محتوایی بوده‌اند، حذف گردیده و قسمت‌های نامربوط به بحث، از روایات طولانی تقطیع شده است. به ندرت برخی روایات مرتبط با بحث نیز افزوده شده‌اند.

روایات مربوط به برخی است‌های متروک که در جامعه فعلی به آنها عمل نمی‌شود (مانند: ختنه بانوس، سوراخ زدن گوش پسران و بسیاری از آداب مربوط به حیوانات) حذف شده‌اند.

مطالبی که ریشه در مسائل فقهی داشته و نظایر آنها در آن مختلف بوده است، ذکر نشده یا به اختلافی بودن آن تذکر داده شده است.

برای ترجمه صحیح و شیوای روایات، در هر بحث به کتاب‌های متعددی مراجعه شده تا مقصود حقیقی معصومین علیهم‌السلام به زبان فارسی روان بیان شود.

روی ترجمه روایات، دقت فراوانی صورت گرفته تا که به حضرات معصومین علیهم‌السلام به صورت صحیح منعکس گردد. و توضیحات تکمیلی و مطالبی که خود علامه فرموده‌اند، داخل قلاب {} مطرح شده است.

آخر برخی روایات، یکسری ارجاعات درون متنی نیز برای آشنایی با مطالب مرتبط با آن روایت در همین کتاب بیان شده است.

۲۲ سبک زندگی برتر یا حلیه المتقین

آخر برخی فصل‌ها تعدادی ارجاعات برون‌متنی وجود دارد که شما را با منابعی آشنا می‌کند که باب یا فصلی درباره آن موضوع دارند.

در آدرس‌دهی روایات نیز، به منابعی آدرس داده شده که ارتباط بیشتری با روایت ذکر شده در متن داشته‌اند.

تمام نقتی که در تنظیم و تصحیح این نوشتار به‌کار گرفته شده، بعید نیست که اشکالاتی همچنان باقی مانده باشد، لذا خوشحال می‌شوم که اگر با ایرادی مواجه شده‌اید، از طریق ایمیل thaniashar@gmail.com به بنده تذکر بدهید.

در پایان، از همه پرسراران و عزیزانی که در به‌ثمر رسیدن این اثر نقش داشته یا با نظرات ارزنده‌شان اب کمتن را یاری نموده‌اند تشکر می‌نمایم.

یازدهم ذی‌القعدة ۱۴۳۵

روز ولادت حضرت ثامن‌الائمه

حضرت علی‌بن موسی‌الرضا علیه‌السلام

حجت‌الاسلام محمدآبادی مشهد مقدس